

Σπύρος Δ. Λαδάς
Καθηγητής Παθολογίας & Γαστρεντερολογίας
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΑ

Διαφορική Διάγνωση

Δεύτερη έκδοση

ιατρικές εκδόσεις Λίτσας

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1

Δ. Πολύμερος, Σ. Λαδάς

ΔΥΣΦΑΓΙΑ	1
ΟΡΙΣΜΟΣ	3
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	3
Φυσιολογία της κατάποσης.....	3
Στοματικό στάδιο κατάποσης	
Φαρυγγικό στάδιο κατάποσης	
Οισοφαγικό στάδιο κατάποσης	
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	5
Επιδημιολογικά στοιχεία	5
Κλινική αξιολόγηση	6
Κλινική διαφορική διάγνωση δυσφαγίας, δυσκαταποσίας, οδυνοφαγίας	
Αιτιολογική κλινική διαφορική διάγνωση δυσφαγίας	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ - ΠΑΡΑΚΛΙΝΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	10
Γενική αίματος και συνήθεις βιοχημικές εξετάσεις	10
Διερεύνηση ασθενούς με δυσκαταποσία (φαρυγγική δυσφαγία)	11
Διερεύνηση ασθενούς με οισοφαγική δυσφαγία	11
Απλή ακτινογραφία θώρακα και ακτινογραφία οισοφάγου	
Ενδοσκόπηση του ανώτερου πεπτικού συστήματος	
Μανομετρία του οισοφάγου	
Αξονική και μαγνητική τομογραφία, ενδοσκοπική υπερηχοτομογραφία	
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	16

Κεφάλαιο 2

Γ. Καραμανώλης, Σ. Λαδάς

ΟΠΙΣΘΟΣΤΕΡΝΙΚΟΣ ΚΑΥΣΟΣ	17
ΟΡΙΣΜΟΣ	19
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	19
Ο κατώτερος οισοφαγικός σφιγκτήρας.....	19
Φυσιολογικοί μηχανισμοί εξουδετέρωσης όξινης αναγωγής.....	20
Παθοφυσιολογία γαστροοισοφαγικής παλινδρόμησης.....	21
Ο ρόλος της διαφραγματοκήλης.....	21
ΑΛΚΑΛΙΚΗ ΟΙΣΟΦΑΓΙΤΙΔΑ	22
ΟΙΣΟΦΑΓΟΣ BARRETT	22
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	23
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	23
Κλινική αξιολόγηση	23
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	25
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	29

XIV Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 3

Δ. Πολύμερος, Σ. Λαδάς

ΘΩΡΑΚΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ ΜΗ ΚΑΡΔΙΑΚΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ	31
ΟΡΙΣΜΟΣ	33
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	33
Παθοφυσιολογία θωρακικού πόνου μη καρδιακής αιτιολογίας	33
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	34
Επιδημιολογικά στοιχεία	34
Κλινική αξιολόγηση.....	35
Καρδιακής αιτιολογίας θωρακικός πόνος	
Μη καρδιακής αιτιολογίας θωρακικός πόνος	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	37
Αποκλεισμός καρδιακού νοσήματος.....	37
Έλεγχος θωρακικού τοιχώματος, πνευμόνων, μεσοθωρακίου	38
Έλεγχος για νόσο του οισοφάγου	38
Εμπειρική θεραπεία	39
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	40

Κεφάλαιο 4

Σ. Ντουράκης, Σ. Λαδάς

ΝΑΥΤΙΑ ΚΑΙ ΕΜΕΤΟΣ	41
ΟΡΙΣΜΟΣ	43
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	43
Το αντανακλαστικό του εμέτου	43
Παθοφυσιολογικές μεταβολές κατά τη διέγερση του αντανακλαστικού του εμέτου.....	44
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	44
Επιδημιολογικά στοιχεία	44
Κλινική αξιολόγηση	46
Νοσήματα που συνοδεύονται από εμέτους	
Κλινικές συνέπειες της υπερεμεσίας (πολλαπλών εμέτων)	
Το ατομικό αναμνηστικό	
Ιστορικό της παρούσας νόσου	
Χρονική σχέση του εμέτου με τα γεύματα	
Περιεχόμενο και οσμή των εμεσμάτων	
Συνοδά συμπτώματα	
Αντικειμενική εξέταση	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	50
Αιματολογικές και βιοχημικές εξετάσεις	50
Νεοπλασματικοί δείκτες και ορμονικοί προσδιορισμοί.....	51
Οφθαλμολογική εξέταση	51
Ηλεκτροκαρδιογράφημα	51
Απεικονιστικές εξετάσεις και ενδοσκόπηση	51
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	53

Κεφάλαιο 5

Κ. Τριανταφύλλου, Σ. Λαδάς

ΟΞΥΣ ΚΟΙΛΙΑΚΟΣ ΠΟΝΟΣ	55
ΟΡΙΣΜΟΣ	57
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	57

Αισθητήρια νεύρωση των κοιλιακών σπλάγγων	57
Ερεθίσματα που προκαλούν κοιλιακό πόνο	57
Τύποι οξέος κοιλιακού πόνου	58
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	58
Επιδημιολογικά στοιχεία	58
Κλινική αξιολόγηση	60
Η λήψη του ιστορικού	
Παρούσα νόσος	
<i>Συνθήκες εισβολής του πόνου</i>	
<i>Εισβολή, ποιότητα, ένταση και διακυμάνσεις του πόνου</i>	
<i>Εντόπιση (θέση) του πόνου</i>	
<i>Συνοδά συμπτώματα</i>	
Αντικειμενική εξέταση	
<i>Επισκόπηση</i>	
<i>Ακρόαση</i>	
<i>Επίκρουση</i>	
<i>Ψηλάφηση</i>	
<i>Κατά συστήματα αντικειμενική εξέταση</i>	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ (ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ)	67
Αιματολογικές εξετάσεις	67
Βιοχημικές εξετάσεις αίματος	68
Γενική εξέταση ούρων	69
Ηλεκτροκαρδιογράφημα (ΗΚΓ)	69
Απεικονιστικές εξετάσεις	69
Υπερηχογράφημα, αξονική τομογραφία άνω και κάτω κοιλίας	70
Μέτρηση των αερίων του αίματος	71
Ενδοσκοπικές μέθοδοι	72
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	74

Κεφάλαιο 6

Κ. Τριανταφύλλου, Σ. Λαδάς

ΧΡΟΝΙΟΣ ΚΟΙΛΙΑΚΟΣ ΠΟΝΟΣ.....	75
ΟΡΙΣΜΟΣ	77
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.....	78
Μηχανισμοί προκλήσεως χρόνιου κοιλιακού πόνου	78
Τύποι χρόνιου κοιλιακού πόνου.....	78
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	78
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	78
Κλινική αξιολόγηση	79
Η λήψη του ιστορικού	
<i>Χαρακτήρες, εντόπιση και αντανακλάσεις του πόνου</i>	
<i>Συχνότητα και περιοδικότητα του κοιλιακού πόνου</i>	
<i>Χρονική σχέση με τα γεύματα</i>	
<i>Σχέση με άλλους παράγοντες</i>	
<i>Συνοδά συμπτώματα</i>	
Η αντικειμενική εξέταση	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ.....	84
Γενική εξέταση αίματος.....	84
Γενική εξέταση ούρων - Βιοχημικές εξετάσεις.....	84
Νεοπλασματικοί δείκτες	84
Απεικονιστικές εξετάσεις	84

XVI Περιεχόμενα

Ενδοσκοπικές εξετάσεις.....	86
Δοκιμασίες εκπνεόμενου υδρογόνου.....	87
ΛΟΓΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ.....	87
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	89

Κεφάλαιο 7

Κ. Τριανταφύλλου, Σ. Λαδάς

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΥΣΠΕΨΙΑ.....	91
ΟΡΙΣΜΟΣ.....	93
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.....	93
Εκλυτικοί παράγοντες.....	94
Διαταραχές της κινητικότητας του στομάχου.....	94
Χαμηλός ουδός σπλαγγικού πόνου.....	95
Πεπτίδια του πεπτικού συστήματος.....	95
Ο ρόλος του γαστρικού οξέος.....	95
Ο ρόλος της λοίμωξης από Ελικοβακτηρίδιο του πυλωρού.....	96
Ψυχολογικοί παράγοντες και stress.....	96
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ.....	96
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	96
Κλινική αξιολόγηση.....	97
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ.....	98
Ενδοσκόπηση.....	98
Άλλες εξετάσεις.....	99
Θεραπευτικό διαγνωστικό κριτήριο.....	100
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	101

Κεφάλαιο 8

Σ. Λαδάς

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΣ.....	103
ΟΡΙΣΜΟΣ.....	105
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.....	105
Προέλευση αερίων του πεπτικού σωλήνα και τρόποι αποβολής τους.....	105
Οσμή των ερυγών και των αερίων.....	106
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ.....	107
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	107
Κλινική αξιολόγηση.....	108
Λήψη ιστορικού	
Αντικειμενική εξέταση	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ.....	110
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	112

Κεφάλαιο 9

Κ. Τριανταφύλλου, Σ. Λαδάς

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΕΥΕΡΕΘΙΣΤΟΥ ΕΝΤΕΡΟΥ.....	113
ΟΡΙΣΜΟΣ.....	115
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.....	115
Εκλυτικοί παράγοντες.....	115
Διαταραχές της κινητικότητας του πεπτικού σωλήνα.....	115

Χαμηλός ουδός σπλαγγικού πόνου	116
Διαταραχή της λειτουργίας του άξονα εγκεφάλου-εντέρου	116
Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες και stress	117
Περιορισμένη εντερική φλεγμονή, βακτηριακή υπερανάπτυξη	117
Τροφική αλλεργία	118
Δυσανεξία στην τροφή από ατελή απορρόφηση υδατανθράκων	118
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	119
Επιδημιολογικά στοιχεία	119
Κλινική αξιολόγηση	120
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ.....	121
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	124

Κεφάλαιο 10

Σ. Λαδάς

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΔΥΣΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ.....	127
ΟΡΙΣΜΟΣ	129
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.....	129
Πέψη και απορρόφηση της τροφής.....	129
Θέσεις απορρόφησης των συστατικών της τροφής	130
Διαταραχές των φάσεων πέψης και απορρόφησης της τροφής.....	131
Νευροορμονικός έλεγχος της πέψης	132
Σημασία της απορροφητικής επιφάνειας.....	132
ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΒΡΑΧΕΟΣ ΕΝΤΕΡΟΥ.....	133
ΣΥΝΔΡΟΜΟ «ΤΥΦΛΗΣ ΕΛΙΚΑΣ».....	133
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	134
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	134
Κλινική αξιολόγηση	137
Κοινά συμπτώματα δυσαπορρόφησης	
Συμπτώματα από δυσαπορρόφηση ιχνοστοιχείων και βιταμινών	
Συμπτώματα της κύριας νόσου	
Φαρμακευτικής αιτιολογίας σύνδρομο δυσαπορρόφησης	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	140
Μικροσκοπική εξέταση κοπράνων - Ποιοτική αναζήτηση λίπους στα κόπρανα	140
Μέτρηση βάρους και λίπους κοπράνων	140
Γενική αίματος - Γενικές βιοχημικές εξετάσεις	141
Ανοσολογικός έλεγχος.....	141
Λειτουργικές δοκιμασίες λεπτού εντέρου	142
Δοκιμασίες διεγέρσεως της παγκρεατικής λειτουργίας	144
Μικροσκοπική εξέταση και καλλιέργεια νηστιδικού υγρού	144
Δοκιμασίες εκπνεόμενου υδρογόνου ή ¹³ C	144
Απεικονιστικές μέθοδοι	145
Ενδοσκόπηση του πεπτικού συστήματος, βιοψία βλεννογόνου του λεπτού εντέρου	147
Εξειδικευμένες εργαστηριακές εξετάσεις	148
ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	149
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	151

Κεφάλαιο 11

Γ. Παπαθεοδωρίδης, Σ. Λαδάς

ΕΝΤΕΡΟΠΑΘΕΙΑ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ.....	153
ΟΡΙΣΜΟΣ	155

XVIII Περιεχόμενα

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	155
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	156
Επιδημιολογικά στοιχεία	156
Κλινική αξιολόγηση	156
Στοιχεία από το ιστορικό του ασθενούς	
Ευρήματα από την αντικειμενική εξέταση	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	158
Αιματολογικές και βιοχημικές εξετάσεις	158
Εξετάσεις ούρων	158
Απεικονιστικός έλεγχος	158
Ενδοσκοπήσεις του πεπτικού συστήματος	159
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	160

Κεφάλαιο 12

Γ. Καραμανώλης, Σ. Λαδάς

ΣΥΝΔΡΟΜΑ “ΜΕΤΑ ΓΑΣΤΡΕΚΤΟΜΗ”	161
ΟΡΙΣΜΟΣ	163
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	163
ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ	163
ΤΑ ΣΥΝΔΡΟΜΑ	164
ΣΥΝΔΡΟΜΟ DUMPING	164
Ορισμός	164
Παθολογική φυσιολογία	164
Διαφορική διάγνωση	164
ΣΥΝΔΡΟΜΟ “ΔΙΑΡΡΟΙΑΣ ΜΕΤΑ ΒΑΓΟΤΟΜΗ”	165
Ορισμός	165
Παθολογική φυσιολογία	165
Διαφορική διάγνωση	166
ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΔΥΣΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ “ΜΕΤΑ ΓΑΣΤΡΕΚΤΟΜΗ”	167
Παθολογική φυσιολογία	167
Διαφορική διάγνωση	167
ΧΟΛΙΚΗ ΓΑΣΤΡΙΤΙΔΑ	168
Διαφορική διάγνωση	168
ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΓΑΣΤΡΙΚΗΣ ΣΤΑΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΤΡΟΦΩΝ	168
Διαφορική διάγνωση	168
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	169

Κεφάλαιο 13

Ε. Μαλάμου-Λαδά, Σ. Λαδάς

ΟΞΕΙΑ ΔΙΑΡΡΟΙΑ	171
ΟΡΙΣΜΟΣ	173
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	173
Παθοφυσιολογία απορρόφησης νερού από τον πεπτικό σωλήνα	173
Παθοφυσιολογία λοιμώδους διάρροιας	174
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	175
Επιδημιολογικά στοιχεία	175
ΔΙΑΡΡΟΙΑ ΑΠΟ ΑΝΤΙΒΙΟΤΙΚΑ, ΨΕΥΔΟΜΕΜΒΡΑΝΩΔΗΣ ΚΟΛΙΤΙΔΑ	176
ΔΙΑΡΡΟΙΑ ΤΩΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΩΝ	177
Κλινική αξιολόγηση	177
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	179

Μικροσκοπική εξέταση και καλλιέργεια κοπράνων	179
Αιματολογικός και βιοχημικός έλεγχος	179
Ενδοσκόπηση του παχέος εντέρου και του δωδεκαδακτύλου	179
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	181

Κεφάλαιο 14

Σ. Λαδάς

ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΑΡΡΟΙΑ.....	183
ΟΡΙΣΜΟΣ	185
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	185
Φυσιολογική σύσταση κοπράνων	185
Τύποι διάρροιας.....	186
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	187
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	187
Κλινική αξιολόγηση	188
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	190
Αρχικές εργαστηριακές εξετάσεις	190
Μικροσκοπική εξέταση και καλλιέργεια κοπράνων	190
Χρόνια αιματηρή διάρροια.....	191
Χρόνια μη αιματηρή διάρροια σε ασθενείς με αναιμία	191
Χρόνια μη αιματηρή διάρροια και πυρετός.....	192
Μη αιματηρή διάρροια και απώλεια σωματικού βάρους (<37°C).....	192
Χρόνια μη αιματηρή διάρροια χωρίς συστηματικές εκδηλώσεις.....	193
Χρόνια διάρροια “αδιευκρίνιστης αιτιολογίας”	193
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	195

Κεφάλαιο 15

Χ. Τζάθας, Σ. Λαδάς

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΗΠΑΤΙΚΗΣ ΒΙΟΧΗΜΕΙΑΣ ΣΕ ΑΣΥΜΠΤΩΜΑΤΙΚΟ ΑΣΘΕΝΗ.....	197
ΟΡΙΣΜΟΣ	199
Βιοχημικές εξετάσεις ήπατος	199
Χολερυθρίνη	
Αμινοτρανσφεράσες (τρανσαμινάσες)	
Αλκαλική φωσφατάση (ALP)	
γ-γλουταμυλ-τρανσπεπτιδάση (γ-GT)	
Άλλοι βιοχημικοί προσδιορισμοί	
ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ	202
ΜΗ ΑΛΚΟΟΛΙΚΗ ΛΙΠΩΔΗΣ ΝΟΣΟΣ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ.....	202
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	203
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	203
Κλινική αξιολόγηση	204
Το ιστορικό	
Η αντικειμενική εξέταση	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	205
Μεμονωμένη ήπια αύξηση της χολερυθρίνης.....	205
Ήπια αύξηση των τρανσαμινασών	206
Ήπια αύξηση της αλκαλικής φωσφατάσης ή/και της γ-GT	207
ΚΑΤΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΗ ΜΕ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΗΠΑΤΙΚΗ ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ.....	207
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	209

XX Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 16

Χ. Τζάθας, Σ. Λαδάς

ΙΚΤΕΡΟΣ	211
ΟΡΙΣΜΟΣ	213
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	213
Μεταβολισμός της χολερυθρίνης.....	213
Σχηματισμός χολόλιθων από χοληστερίνη.....	214
Παθοφυσιολογία μεταβολισμού των φαρμάκων στο ήπαρ	214
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	215
Επιδημιολογικά στοιχεία	215
Επιδημιολογικά στοιχεία ικτέρου σε ειδικές ομάδες πληθυσμού	
Κλινική αξιολόγηση.....	219
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	223
Γενική εξέταση αίματος.....	224
Βιοχημικές εξετάσεις ήπατος	224
Ορολογικοί δείκτες	225
Νεοπλασματικοί δείκτες.....	227
Εργαστηριακή διερεύνηση για σπάνια νοσήματα.....	227
Ενδοσκόπηση του πεπτικού συστήματος.....	228
Απεικονιστικές μέθοδοι	228
Υπερηχογράφημα, αξονική και μαγνητική τομογραφία	
ήπατος-χοληφόρων-παγκρέατος	
Ενδοσκοπική χολαγγειοπαγκρεατογραφία, μαγνητική χολαγγειοπαγκρεατογραφία,	
διαδερμική διηπατική χολαγγειογραφία	
Βιοψία ήπατος	231
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	233

Κεφάλαιο 17

Σ. Ντουράκης, Σ. Λαδάς

ΗΠΑΤΟΣΠΛΗΝΙΚΗ ΔΙΟΓΚΩΣΗ	235
ΟΡΙΣΜΟΣ	237
ΓΕΝΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ	237
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	238
Επιδημιολογικά στοιχεία	238
Κλινική αξιολόγηση.....	240
Μικρού βαθμού σπληνομεγαλία	
Μέτριου βαθμού σπληνομεγαλία	
Μεγάλου βαθμού σπληνομεγαλία	
Ηπατομεγαλία χωρίς σπληνομεγαλία	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	243
Γενική εξέταση αίματος - Μυελόγραμμα.....	244
Βιοχημικές εξετάσεις ήπατος	244
Ορολογικοί - Νεοπλασματικοί δείκτες.....	244
Απεικονιστικές εξετάσεις - Ενδοσκόπηση	244
Ιστολογική εξέταση βιοψίας ήπατος	245
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	246

Κεφάλαιο 18

Γ. Παπαθεοδωρίδης, Σ. Λαδάς

ΑΣΚΙΤΗΣ	249
----------------------	-----

ΟΡΙΣΜΟΣ	251
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	251
Σχηματισμός ασκίτικου υγρού σε κίρρωτικούς ασθενείς.....	251
Σχηματισμός ασκίτικου υγρού σε μη κίρρωτικούς ασθενείς	253
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	253
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	253
Κλινική αξιολόγηση	254
Στοιχεία από το ιστορικό του ασθενούς	
Ευρήματα από την αντικειμενική εξέταση	
ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΒΑΚΤΗΡΙΑΚΗ ΠΕΡΙΤΟΝΙΤΙΔΑ	256
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	256
Γενική εξέταση αίματος και βιοχημικές εξετάσεις ήπατος	256
Γενική εξέταση ούρων	257
Νεοπλασματικοί δείκτες	257
Απλή ακτινογραφία θώρακα και κοιλίας	257
Ενδοσκόπηση του ανώτερου πεπτικού συστήματος	257
Σπινθηρογράφημα ήπατος.....	258
Υπερηχογράφημα και αζονική τομογραφία άνω και κάτω κοιλίας.....	258
Υπερηχογράφημα καρδιάς	258
Μαγνητική αγγειογραφία	259
Παρακέντηση και εξέταση του ασκίτικου υγρού	259
Λαπαροσκόπηση.....	260
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	262

Κεφάλαιο 19

Σ. Λαδάς

ΣΥΝΔΡΟΜΟ “ΜΕΤΑ ΧΟΛΟΚΥΣΤΕΚΤΟΜΗ”	263
ΟΡΙΣΜΟΣ	265
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	265
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	266
Επιδημιολογικά στοιχεία	266
Κλινική αξιολόγηση.....	267
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	268
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	272

Κεφάλαιο 20

Κ. Τριανταφύλλου, Σ. Λαδάς

ΟΞΕΙΑ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΩΤΕΡΟ ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	273
ΟΡΙΣΜΟΣ	275
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	275
Αιματέμεση και μέλαινα κένωση.....	275
Παθοφυσιολογία και εξέλιξη αιμορραγίας από πεπτικό έλκος	276
Μεταβολές του όγκου αίματος και του αιματοκρίτη σε οξεία αιμορραγία.....	276
Μεταβολές της αρτηριακής πίεσεως και της καρδιακής συχνότητας.....	277
Βλάβες του βλεννογόνου από μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη	277
Βλάβες του γαστρικού βλεννογόνου	
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	278
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	278
Κλινική αξιολόγηση	280

XXII Περιεχόμενα

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	283
Ενδοσκόπηση του ανώτερου πεπτικού συστήματος	284
Εκλεκτική αγγειογραφία	286
Δυναμικό σπινθηρογράφημα	286
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	287

Κεφάλαιο 21

Κ. Τριανταφύλλου, Σ. Λαδάς

ΟΞΕΙΑ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΤΩΤΕΡΟ ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	289
ΟΡΙΣΜΟΣ	291
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	291
Βλάβες του βλεννογόνου του κατώτερου πεπτικού συστήματος από μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη φάρμακα	291
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	291
Επιδημιολογικά στοιχεία	291
Οξεία αιμορραγία από το λεπτό έντερο	
Κλινική αξιολόγηση	293
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	295
Ενδοσκόπηση του κατώτερου πεπτικού συστήματος	295
Κολonosκόπηση	
Εντεροσκόπηση και διεγχειρητική ενδοσκόπηση του πεπτικού σωλήνα	
Ενδοσκόπηση λεπτού εντέρου με βιντεοκάψουλα	
Δυναμικό σπινθηρογράφημα	297
Εκλεκτική αγγειογραφία	297
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	298

Κεφάλαιο 22

Σ. Λαδάς

ΧΡΟΝΙΑ ΛΑΝΘΑΝΟΥΣΑ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	299
ΟΡΙΣΜΟΣ	301
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	301
Απορρόφηση σιδήρου	301
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	301
Επιδημιολογικά στοιχεία	301
Κλινική αξιολόγηση	304
Κλινική διαφορική διάγνωση σιδηροπενικών αναιμιών και μεγαλοβλαστικής αναιμίας	
Κλινική διαφορική διάγνωση νοσημάτων που προκαλούν χρόνια λανθάνουσα απώλεια αίματος από το πεπτικό σύστημα	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	308
Γενική εξέταση αίματος.....	308
Βιοχημικές εξετάσεις αίματος και σιδηραποθήκες του μυελού των οστών.....	309
Έλεγχος των κοπράνων για παρουσία αιμοσφαιρίνης	309
Ακτινολογικός και ενδοσκοπικός έλεγχος του πεπτικού συστήματος.....	310
ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΤΟΥ ΠΑΧΕΟΣ ΕΝΤΕΡΟΥ	311
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	313

Κεφάλαιο 23

Γ. Καραμανώλης, Σ. Λαδάς

ΧΡΟΝΙΑ ΟΡΑΤΗ ΑΠΟΒΟΛΗ ΑΙΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΑ ΚΟΠΡΑΝΑ	315
ΟΡΙΣΜΟΣ	317

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	317
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	317
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	317
Κλινική αξιολόγηση.....	319
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	322
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	324

Κεφάλαιο 24

Δ. Πολύμερος, Σ. Λαδάς

ΔΥΣΚΟΙΛΙΟΤΗΤΑ	325
ΟΡΙΣΜΟΣ	327
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	327
Περισταλτισμός του παχέος εντέρου.....	327
Χρόνος διάβασης του παχέος εντέρου.....	328
Αντακλαστικό της αφοδεύσεως.....	328
ΙΔΙΟΠΑΘΗΣ ΔΥΣΚΟΙΛΙΟΤΗΤΑ	330
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	330
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	330
Κλινική εικόνα.....	331
Λήψη του ιστορικού	
Αντικειμενική εξέταση	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	334
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	337

Κεφάλαιο 25

Δ. Πολύμερος, Σ. Λαδάς

ΑΚΡΑΤΕΙΑ ΚΟΠΡΑΝΩΝ	339
ΟΡΙΣΜΟΣ	341
ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΠΡΩΚΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	341
Σφιγκτήρες του πρωκτού και μύες του πυελικού εδάφους.....	341
Αισθητικότητα και κινητική νεύρωση.....	341
Διατασιμότητα του ορθού.....	341
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ	342
Επιδημιολογικά στοιχεία.....	342
Αιτιολογία - Παθογένεια.....	342
Βλάβη των σφιγκτήρων	
Νευρολογικές διαταραχές	
Βλάβες του ορθού	
Άλλα αίτια ακράτειας	
Κλινική προσέγγιση του ασθενούς.....	344
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	345
Ενδοσκοπικός έλεγχος.....	345
Μανομετρία πρωκτού.....	345
Ενδοπρωκτικό υπερηχογράφημα.....	346
Μαγνητική τομογραφία (MRI).....	346
Ηλεκτρομιογράφημα.....	346
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	347
ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ	349
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	353